

Od nekoliko inačica iste popijevke Vuk se odlučivao samo za jednu, ali se u zbirci ipak mogu naći inačice iste popijevke, npr. br. 4 (*O, Marija milostivna*), br. 19 (*Kak veselo i lubleno*) i br. 21 (*O, Gospojo prevelika*). Ovdje se misli na inačicu napjeva, a ne teksta.

Popijevka pod br. 4 u zbirci je bez ikakve promjene napjeva objavljena još tri puta (pod br. 6, 23 i 36), svaki put, dakako, s drugim tekstom. Mogao se, dakle, napjev navesti samo jednomput, jer su i od nekih drugih popjevaka tiskani samo tekstovi, uz napomenu na koji se napjev imaju pjevati. Zbog svega toga broj 124 kojim je numerirana posljednja popjevka treba shvatiti općenito. Međutim, isključujući popijevke s istim napjevima dolazi se do realnog broja od 110 popjevaka.

Porijeklo ovih napjeva nije isključivo pučko, tj. onakvo kakvim bi ga se moglo držati zbog anonimnosti njihovih autora, uglavnom medimurskih i gradišćanskih školnika i orguljaša. U zbirci se nalazi niz "umjetnih" popjevaka, pa je i sam priređivač skladao *Hrvatsku pučku misu u čast Blažene Djevice Marije, Majke Božje Bistričke* (br. 112 - 115). Kod popjevaka kojih su skladatelji poznati (npr. autor popijevke *Okrunjena Majko mila* je Slovenac Angelik Hribar, popijevka *Ljiljane bijeli* Anselmo Canjuga) njihova imena nisu navedena, pa se one mogu shvatiti pučkima (ponarodenima) samo stoga što ih je puk prihvatio i pjeva ih na svojim hodočašćima. Trebalo je imena skladatelja (isto tako i pjesnika) navesti i ukazati na tu dvostrukost podrijetla popjevaka, ali i na razliku u glazbenim obilježjima koja iz toga proizlazi.

Što se tiče redosljeda popjevaka priređivač u *Predgovoru* kaže da su "prvo uvrštene popijevke iz kajkavskih krajeva, iz prošlih stoljeća, zatim iz našega doba, a za njima popijevke (jačke) iz Hrvatskoga Gradišća". Ali već prva popijevka (napjev u duru, usporodne terce) očituje novije vrijeme svog postanka. Ne bi li - po kronološkom načelu - prvo trebale doći popijevke iz *Cithare*? Za takav postupak sastavljač zbirke donekle ima ispriku: popijevke se nižu prema fazama hodočašća: poziv na polazak, putovanje, predah, na cilju u bistričkoj crkvi i oproštaj. Ali to u *Predgovoru* nije naveo; to saznajemo tek prema recenziji dr. Stjepka Težaka. Pa i takav redosljed knjige korisniku je "sakriven": nizanje popjevaka nije uočljivo strukturirano.

Pri sistematizaciji ovakve građe i redosljedu koji iz nje (sistematizacije) nužno proizlazi, priređivač bi trebao popijevke svrstati prema načinu, vremenu i lokalitetu postanka te prema primjeni (ovdje s obzirom na faze hodočašća). Drugim riječima: primijeniti genetsko, kronološko, regionalno i funkcionalno načelo, tako da se jedno uzme kao osnovno, a unutar njega se uklapaju ostala.

U *Pogovoru* su zanimljivi podaci o starim molitvenicima i njihovim sastavljačima koji su ponekad i autori stihova za popijevke. Govoreći o tome Vuk rabi sintagmu "inačica popijevke", a zapravo se radi isključivo o inačicama **tekstova**, pa to treba i naglasiti. Bilo bi preglednije i korisniku spretnije da su podaci i komentari o pojedinim popijevkama zabilježeni slijedom njihovih rednih brojeva. I uz note popjevaka trebali bi stajati svi temeljni (poznati) podaci.

Premda je ovoj zbirci stavljeno dosta prigovora koji se odnose na način prezentacije građe, oni ne pogodaju samu njenu bit. Potpisnik ovog prikaza slaže se, dakako, s mišljenjima recenzentata (mo. Miroslav Martinjak, dr. Stjepko Težak i dr. Joža Skok) o značenju zbirke. Prigovori su izneseni sa željom da M. Vuk u svojim budućim zbirkama - kojih će nedvojbeno još biti - obrati više pozornosti sistematizaciji popjevaka i preglednosti iznošenja podataka. Ne mora svaku takvu zbirku

nužno pratiti i strogo muzikološka rasprava, ali mora zadovoljiti zahtjevu da njezini korisnici na jasan i pregledan način dođu do relevantnih priopćenja.

Nikša NJIRIĆ

O. fra Anđelko Milanović

ŽIVOT I DJELO

Priredili: o. Izak Špralja i Lovro Županović
Institut za crkvenu glazbu "Albe Vidaković" KBF u Zagrebu
Franjevački samostan Majke Božje Lurdske u Zagrebu
Zagreb, 1996.

Peta obljetnica smrti o. fra Anđelka Milanovića (1913.-1990.) dala je poticaj da se u jednoj publikaciji objelodani njegov životni put i djelovanje. Začetnik te zamisli bio je Leon Sulić, duboki poštovatelj fra Anđelka. Providnost je htjela da oba predstojnika Instituta za crkvenu glazbu - Vidaković kao njegov osnivač i Milanović kao njegov nasljednik - istoga nadnevka završe svoj životni put: Vidaković 18. travnja 1964., a Milanović 18. travnja 1990.

Naredne godine od pete obljetnice Milanovićeve smrti, tj. ove, 1996. pred nama je lijepo oblikovana, prizorima iz njegova života bogato ilustrirana knjiga, tiskana na sjajnom papiru (grafički urednik M. Osman). Knjiga je zbir priloga koje su dali brojni suradnici: I. Špralja, J.A. Soldo, Š.P. Šipić, M. Tabak, D. Tomašić, M. Martinjak, V. Milanović, A.A. Akrap, M. Buljac, I. Celio-Cega, M. Celio-Cega, A. Klobučar, L. Županović, S. Barišić, P.Z. Blajić, V.A. Tadić, C. Pleša, A. Kusić, M. Matić i A.K. Samardžić.

Od osam poglavlja u kojima se prikazuje život i rad fra. A. Milanovića ključna su: V. *Višestrukost glazbeničkog djelovanja mo. fra Anđelka Milanovića* i VI. *Značenje mo. fra Anđelka Milanovića u hrvatskoj glazbenoj kulturi crkvene / duhovne profiliranosti*. U V. poglavlju Milanović je prikazan kao glazbeni odgojitelj redovnica, profesor na franjevačkoj klasičnoj gimnaziji u Sinju, na franjevačkoj Visokoj bogosloviji u Makarskoj, profesor i predstojnik ICG-a te profesor na KBF u Zagrebu; nadalje kao izvoditelj (solo-pjevač, zborovoda, orguljaš i dirigent), organizator skupova i tečajeva, priređivač liturgijskih knjiga te - premda posljednje navedeno, ne i najmanje važno - urednik i suradnik časopisa *Sv. Cecilija*. Kao opća ocjena svih navedenih njegovih odgojiteljskih djelatnosti neka posluže riječi s. Mirje Tabak (str. 44): "... imale (smo) veliku sreću što smo mo. Milanovića imale za učitelja kako u glazbenoj umjetnosti tako, i još više, u plemenitosti, neumornosti, a nadasve u ljubavi za istinsko i lijepo."

Ocijenjujući ga kao skladatelja A. Klobučar ističe njegovo "znalačko vladanje harmonijskim i polifonim slogom", a L. Županović u "zvjezdane trenutke njegova glazbotvorstva" ubraja skladbe *Sacerdotes Domini* (4-glasni muški zbor i orgulje), "inspirirano i zanosno ostvarenje" te *Epitaf fra Andrije Kačića Miošića* (3-glasni muški zbor).

U VI. poglavlju I. Špralja ističe velike rezultate koje je Milanović postigao u prvom redu obnovom glazbene škole ICG-a, uređivanjem časopisa *Sv. Cecilija* i poticanjem nakladničke djelatnosti, a sve to u svrhu obnove hrvatske crkvenoliturgijske / duhovne glazbe.

Na kraju, vrlo uspješnom izdanju ove knjige samo mali prigovor i prijedlog: trebalo je preglednije izraditi popis Milanovićeve djela, a nekom drugom prilikom moglo bi ih se opširnije prikazati.

Nikša NJIRIĆ